

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

The nature of nurture: the role of gene-environment interplay in the development of intelligence

Kan, K.-J.

Publication date
2012

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Kan, K.-J. (2012). *The nature of nurture: the role of gene-environment interplay in the development of intelligence*. [Thesis, fully internal, Universiteit van Amsterdam].

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

ACKNOWLEDGEMENTS/DANKWOORD

Het is zover: mijn proefschrift is afgerond en dat zonder al te veel vertraging! Mocht u het niet weten, dat laatste is een stuk bijzonderder dan het eerste. Ik ben dan ook menigmaal trotser op het doorstaan van het intensieve promotietraject dan op het uiteindelijke product. Vier jaar lang je gedachten moeten laten gaan over meer dan 100 jaar literatuur is een pittige kluit, zeker als die literatuur uitblinkt in het hanteren van vage begrippen en het gebruik van suboptimale statistische methoden, en waarin bovendien persoonlijke meningen en politieke standpunten het wetenschappelijk onderzoek in grote mate beïnvloeden (lees: in de weg staan). Over kluit gesproken... als je wilt, kun je je volledig stukbijten op het onderwerp intelligentie, weet ik nu. Mijn persoonlijke uitdaging was om wel te bijten, maar toch niet zo hard en lang dat ik geen tijd of ruimte meer had om iets op papier te zetten.

Mijn dank gaat daarom eerst uit naar mijn promotor, professor Han van der Maas. Han, je hebt me eens verteld, volgens mij tijdens mijn sollicitatiegesprek, dat je me als aio aan wilde nemen omdat ik mezelf inderdaad in een probleem vast kan bijten en niet gauw loslaat. Ik nam toen aan dat zulk bijten nodig was voor het aio-project, of omdat het nodig is in intelligentieonderzoek in het algemeen. Later kwam ik erachter dat je waarschijnlijk (nog) een ander doel voor ogen had: Het bewaren van sommige studenten (bijters) voor de wetenschap. Ik heb je leren kennen als iemand die persoonlijke ontwikkeling en wetenschappelijke vorming van je studenten en medewerkers hoog in het vaandel hebt staan en dat sterk stimuleert. Ik vermoed zelfs dat je dat nog belangrijker vindt dan wetenschappelijke output (ik denk dan vooral aan aantal publicaties). De aanwijzingen die ik daarvoor heb bestaan uit het feit dat ik uiteindelijk zeer vrijgelaten werd in mijn onderzoek (of dat zo ervoer); dat ik nooit het gevoel heb gekregen dat ik *per se* jouw ideeën *per se* op jouw manier op moest schrijven; dat je me toestond liever 1 doorwrocht artikel te schrijven dan - laten we zeggen - 4 oppervlakkige. Daar zou ik (toen) niet gelukkig van worden, me dunkt. Je gaf me daardoor een gevoel van vrijheid, en blijkbaar had ik dat nodig. Hiervoor ben ik je ongelofelijk dankbaar (onderschat het niet!). Wat ik ook waardeer is dat je wél ingreep als dat noodzakelijk was. Je liep dan quasi-nonchalant mijn kamer binnen en vroeg: “Hoe gaat het? Als je vastloopt, omdat er beslissingen genomen moeten worden en je aarzelt, laat me het dan weten. Ik ben namelijk heel goed in beslissingen nemen.” En zo is het! Een beslissing van jouw kant had ik zeker af en toe nodig, dus dank. Naast een goede aanstuurder, ben je verder een creatieve en snelle denker, en bezit je een open geest, met interesse voor alle aspecten van wetenschap. Het was me een genoeg college bij je te volgen (ik denk nu aan het probleem van het touw om de aarde), je te mogen assisteren bij R-werkcolleges (ik denk nu aan het probleem van de lamp in de gevangenis), iets voor je uit te zoeken (ik denk nu aan je opdracht ‘Zoek eens uit waarom crystallized intelligence een factor is. Waarom is dat nou een factor? Een factor... ik snap het niet!’), en om met je van gedachten te wisselen (ik denk nu aan de problemen rondom de nieuwste versie van sampling theorie). Ik hoop ook in de toekomst nog met je samen te mogen werken.

Mijn dank gaat ook uit naar professor (jaja!) Conor Dolan, mijn copromotor en adviseur. Ik dank je niet alleen voor het lenen van je racefiets tijdens mijn vakantie in de Alpen. Ik dank je ook voor al het eindeloos ge-edit van mijn wazige zinnen. Ik zou zelf allang gek geworden zijn (maar misschien was je dat al)! Dank ook voor al je kritische opmerkingen in de kantlijn. Dank voor het beantwoorden van al mijn vragen, vooral als ik dacht ergens een antwoord op te weten, vervolgens dit antwoord bij je probeerde te checken, en terug kwam met de conclusie dat mijn ‘antwoord’ geheel geen antwoord was, maar een product van mijn ‘idiosyncratische’ geest, zoals je die ooit noemde. Niet alleen op de UvA, maar ook op de VU, zal je die geest (dat spook?) weer tegenkomen. Ten slotte, bedankt dat je die idiosyncratische geest toch altijd serieus wilde nemen. Ik hou van leren, en ik leer het meest als blijkt dat ik fout heb gedacht! Jij weet als geen ander fouten in gedachtegangen op te sporen, fijn dus! Eén ding: Ik vind wel dat je wat minder bescheiden mag zijn in je werk. Dat is toch gewoon goed? Lees je artikel ‘Multi-group covariance and mean structure modeling of the relationship between the WAIS-III common factors and sex and educational attainment in Spain’ nog maar eens. Het is een van mijn favoriete artikelen!

Dr. Jelte Wicherts, mijn tweede copromotor, ook jou ben veel dank verschuldigd. Dit blijkt alleen al uit het feit dat ik eerst 1 copromotor zou hebben, en er met 2 geëindigd ben! Ook blijkt je hulp uit een aantal co-auteurschappen van de artikelen die ik ter publicatie ingediend heb. Wat ik vooral van jou geleerd heb, hoewel misschien een beetje laat, is dat je als (goede) wetenschapper niet alleen goed onderzoek moet afleveren, maar dat je het ook zo moet neerschrijven dat het uiteindelijk gepubliceerd wordt. Dit houdt in, denk ik, dat een onderzoeker naast het bezitten van academische vaardigheden ook sluw moet zijn. De onderzoeker moet rekening houden met het volgende: Wetenschappers zijn mensen, terwijl mensen vinden het niet leuk om ongelijk te krijgen. Blijkbaar vinden wetenschappers het niet leuk om wetenschappelijk ongelijk te krijgen, terwijl ongelijk krijgen eigenlijk de essentie is van wetenschappelijke vooruitgang, me dunkt. Op de een of andere manier ben jij in staat ervoor te zorgen dat de onderzoekers die je een wetenschappelijk pak rammel geeft je vriend willen zijn. Briljant! Wat is je geheim? Kan ik een cursus bij je volgen?

Naast een promotor en twee copromotoren, bestaat mijn promotiecommissie uit prof. Paul de Boeck, prof. Dorret Boomsma, prof. Henk Kelderman, prof. Maartje Raijmakers en dr. Denny Borsboom. Ook hen dank ik van harte, niet alleen voor het lezen en beoordelen van mijn proefschrift, maar ook voor de interessante en veelal vruchtbare discussies die ik met de meesten heb mogen voeren. Ook dank voor sommige coauteurschappen, en voor mijn huidige baan!

Over co-auteurschappen gesproken, co-auteurs waren - naast Han van der Maas, Conor Dolan, Jelte Wicherts en Maartje Raijmakers - Rogier Kievit, Sanne Haring en Annemie Ploeger. Dank voor al het werk dat jullie verzet hebben. Zonder jullie geen proefschrift!

Verder gaat bijzondere dank uit naar mijn paranimfen, Raoul Grasman en Peter Halpin, bij sommigen (d.w.z., mij) bekend als Rufus en Dufus. Ik dank jullie bij voorbaat voor de assistentie bij de laatste loodjes en het grootse feest dat komen zal (ik ben benieuwd!). Nog meer dank ik jullie voor de trouwe gang naar de kroeg na het werk en de (vaak wetenschapsfilosofisch getinte) gesprekken die we daar voerden. De beste (althans volgens Dufus)! Dank ook voor de goede vriendschap die ontstaan is tijdens de afgelopen (4) jaren! Biertje? Ik zal voor borrelnootjes zorgen, Raoul! And Peter... I wish you would't be allowed to leave the Netherlands! You know why.

Ja, nu wordt het lastig.... Ik dank zovelen... wie als eerste te noemen? Degene die het langst naast me hebben gezeten, mijn kamergenoten! Rogier (alweer), een Mac gebruik ik niet meer, maar ik heb nog wel net zoveel scherpjes openstaan! Zien? Ik dank je voor de vele discussies, hetzij wetenschappelijk, hetzij filosofisch, hetzij anderzijds. Andere kamergenoten van de afgelopen jaren: Marjan, Jij bent vast degene die mijn achterhoofd het best kent! Ik hoop dat je na mijn vertrek nog even hebt kunnen genieten van het (terecht) ingepikte plekkie. Gaat het goed met Karlijn? Sanja, zullen we even bijpraten, morgen? Je bent toch in de buurt.... and ... isn't it chocolate time? De rekentuinders, Marthe, Sharon, en 'de Gebroeders'. Lang heb ik niet in de hoekkamer gezeten, maar toch ben ik daar vaker (per ongeluk) opgesloten (omdat ik vaak haast IN mijn computer zit en dus onzichtbaar ben) dan in de kamer die ik erna lang bewoonde. Dank voor het terugkomen. En veel meer, hoor!

Sommigen ben ik dankbaar omdat ik zonder hen geen promovendus *geworden* zou zijn. Ten eerste is dat dr. Hans Phaf, zonder wie ik nooit naar een promotieplaats gesolliciteerd zou hebben. Dank voor het overhalen! Klaas Visser, dank voor je openheid en dat ene laatste zetje. Docenten, met name Peter Molenaar, dank voor de inspiratie. Medewerkers en patiënten/cliënten van het ZMC dank ik voor het meedenken - Lot Holleman in het bijzonder. Medewerkers van Electrisol B.V., vooral Richard, Jan, en Laurens, dank voor de flexibiliteit. In dit rijtje passen ook diverse personen op de discussiefora en sociale netwerken die ik vaak bezocht voor (en ook tijdens) mijn aioschap. Namen zal ik niet noemen, maar voel je vooral aangesproken als je wilt! Auch danke ich gerne Monika. Du verstehst ja alles.... Mijn dank gaat (zelfs) uit naar het Centraal Bureau voor de Statistiek, voor het ontdekken wat ik niet wil!

Sommigen ben ik dankbaar omdat ik zonder hen geen promovendus *gebleven* zou zijn (denk ik): Collega's op de UvA, voor het creëren van een klimaat dat ik wél wil; (destijds) toekomstige collega's van de VU, niet alleen voor het gezelschap tijdens de BGA congressen, maar ook voor het delen van mijn grootste interesse, de gedragsgenetica; studenten, voor nog meer inspiratie! Dylan, bedankt voor het gezamenlijk afleggen van de eerste loodjes (bij Biologie). Mariska (en groep), dank voor de beste cursus ooit! Ik dank ook graag degene met de meeste allround kennis van de afdeling psychologische methodenleer: Ineke! Dank voor alle organisatorische hulp.

I thank professor. W. T. Dickens for discussion and for inspiration.

Naast het aioschap bestaat er zoiets als ontspanning. Zeer belangrijk! Allereerst denk ik dan aan mijn medebandleiden, Peer (Poir of Pwaar) en Dimitri (Dimi, de trommelaer). Dank voor alle lawaai, lyrics, lol, en loopjes, maar nog meer voor de trouwe jaren van vriendschap. Dat laatste geldt ook voor mijn (andere) makkers van 'de Bertrand': Marijn (Nijn), Dennis (Dnuz), Tim (Wim of Bim), Ernst (Ernie), en Jasper (pappa Wapsie). Vooral de inmiddels traditionele vakanties naar de Alpen/Dolomieten met jullie - en met Stijn, Rick, Boris, en/of Bas - doen me deugd! Niet alleen vanwege de voortreffelijke hefe Weizen en Schnitzel (Noordkant), en overheerlijke wijn, pizza en pasta (Zuidkant), of vanwege de prachtige uitzichten (beide kanten) die jullie me laten voorschotelen. Zelfs het vervoeren van jullie stinkende mennekes is fijn, zolang dat maar in één van de VTJ-9's gebeurt, he! Doe de groeten aan Gerdien, Ramona, Wendy, Jasmijn, en Johanneke; Dimitri aan Renate. Ook hen dank ik voor de gezelligheid, en gastvrijheid die ze al jaren brengen.

Allan en Pieter. Hier schieten woorden tekort.... Vrienden van het eerste uur. Dank, ook aan jullie families.

Bijzondere dank gaat uit naar de volgende personen, die een grote en/of bijzondere vormende invloed hebben gehad op wie ik uiteindelijk ben geworden. Willeke (ik toast op eeuwige vriendschap!), Pim, Monique, en hun families. Ich danke Ieva.

Mijn familie. Marretje, Bert, Gré, Erwin, Marike, Co, Wil, Robert-Jan, Angelique, John, Thera, Richard, Jeanette, Kees, Fenna, John-Paul, Patricia, Bep, Jan, Irene, Sylvia, Robert, Ron, Jola, Jorrit, Lieke; Lucia ook! Ik hoop dat jullie gezien hebben dat mijn proefschrift is opgedragen aan mijn beide opa's. Ik had hen graag willen vertellen dat ik ze dankbaar ben voor wat ze mij gegeven hebben, bijvoorbeeld (toen ik nog een klein Kees-Jannetje was) in de vorm van zelfgemaakt speelgoed. Daarom heb ik nu eens iets voor *hen* in elkaar geknutseld. Ik mis ze!

Mijn ouderlijk gezin, ten eerste mijn liefste broer en mijn liefste zus: Dank voor het vinden van mijn liefste 'schoonzus' Ingrid en liefste 'zwager' Remco. Zonder jullie zou ik niet mijn liefste nichtjes Robin en Julie en liefste neefjes Jurre en Floris hebben gehad. Carel en Marileen, dank ook dat ik zoveel jaren met jullie dag in dag uit heb doorgebracht, met alles wat daarbij hoort, van vreugde tot verdriet (en natuurlijk weer terug). Dit geldt uiteraard voor mijn ouders, Gerard en Mary. Ook jullie zijn de liefste! Jullie hebben me laten weten trots op me te zijn. Daarvoor dank. En.. vergeet niet: Ik ben minstens zo trots op jullie! Bedankt ook voor de benodigde taaiheid, die ik vast van jullie geërfd heb.

Last but not least. Domna! As we use to say to each other: Me loves u! :-* Thank you for entering my life at the time my focus was primarily on work, so I believe. Thanks to you, my focus shifted towards life (which includes work of course, but also much more) - a life I hope to share with you, my despinis, for much longer! Nuff said... Housy? ;)

Zo.. hehe!